

Gyökerükkel drogot szolgáltató vadon termők

Taraxacum officinale – pongyola pitypang
Cichorium intybus – mezei katáng
Arctium lappa – közönséges bojtörján
Gypsophila paniculata – buglyos fátyolvirág
Elymus repens – tarackbúza

***Taraxacum officinale* – pongyola pitypang**

- **Rendszertani besorolás:**
Asteraceae (fészekvirágzatúak) /
Cichorioideae (nyelvesvirágúak)
- **Származás:**
Európa, Eurázsia
- **Előfordulás:**
rétek, mezők, legelők, parkok, kertek, utak mentén,

- **Környezeti igény:**
talajjal szemben nem igényes, közepes vízigény,

- **Botanika:**
évelő,
függőleges rizóma,
fehér tejnedv,
lándzsa alakú tőlevelek,
fészekvirágzat (csak nyelves virágok) (sárga),
virágzás: ápr.,
kaszattermés.

- **Drog:**
gyermekláncfűgyökér (*Taraxaci radix*),
gyermekláncfűlevél (*Taraxaci folium*),
- **Hatóanyag:**
triterpén (taraxaszerol),
keserűanyag (laktukapikrin),
kálium,
A-, B-, C-vitamin (levél),
szaponin (gyökér).

- **Hatás:**
epehajtó, vizelethajtó,

- **Felhasználás:**
tea – vizelethajtó, salaktalanító,
reuma, ízületi gyulladás,
saláta,
állatgyógyászat (tejképződés fokozására).

- **Gyűjtés:**
 - **idő:** *levél* – tavasztól szept.-ig,
gyökér – ősszel v. tavasszal,
 - **mód:**
levél – késsel, gyöktörzs felett levágni a törzsát,
gyökér – laza talajból kiásni,
 - **szárítás:**
levél – árnyékban, szellős helyen, vékony rétegben,
gyökér – tisztítás, mosás, hasítás, szárítás fedett, szellős helyen,
 - **beszáradási arány:** *levél* 6 : 1, *gyökér* 5 : 1

***Cichorium intybus* – mezei katáng**

- **Rendszertani besorolás:**

Asteraceae (fészekvirágtatúak) /
Cichorioideae (nyelvsvirágúak)

- **Származás:**

Európa, Eurázsia

- **Előfordulás:**

rétek, mezők, parlagterületek, utak mentén,

- **Környezeti igény:**

közepes hő- és vízigény, enyhén meszes talajt kedveli

- **Botanika:**

évelő,
függőleges rizóma, orsó alakú
főgyökér,
fehér tejnedv,
50-150 cm szár,
változatos alakú levelek,
fészekvirágtat (csak nyelv
virágok) (kék),
virágzás: jún.-nov.,
kaszattermés.

- **Drog:**

mezei katáng gyökér (*Cichorii radix*),
mezei katáng virágos leveles hajtás (*Cichorii herba*),

- **Hatóanyag:**

inulin (gyökér),
cikóriásav,
keserűanyagok (szeszkviterpén-laktonok),
cikoriin (kumarin-glikozid).

- **Hatás:**

epehajtó,

- **Felhasználás:**

máj- és epebántalmakra,
más alfajok: saláta, illetve pótkávé.

***Arctium lappa* – közönséges bojtortján**

- **Rendszertani besorolás:**

Asteraceae (fészekvirágtatúak) /
Asteroideae (csövesvirágúak)

- **Származás:**

Európa, Eurázsia

- **Előfordulás:**

erdőszegélyek, parlagterületek, utak mentén

- **Környezeti igény:**

igénytelen, N-ben gazdag talajt kedveli

- **Botanika:**

2 éves,
karógyökér (1. év tömött, húsos,
2. év szivacsos, odvas),
nagy tőlevelek,
2. év: 1-2 m magas hajtás,
fészekvirágtat (mind csöves)
(lila) – horogszerű fészekpikkelyek,
virágzás: júl.-szept.,
kaszattermés.

• **Drog:**
bojtorjángyökér (*Bardanae radix*),

• **Hatóanyag:**
inulin,
nyálka,
illóolaj,
poli- és kéntartalmú acetilének,
polifenolok...

• **Hatás:**
anyagcsere-fokozó, regeneráló,

• **Felhasználás:**
tea – vizelet-, epehajtó, anyagcsere-javító,
külsőleg bőr- és fejbőrápoló.

• **Gyűjtés:**

- **idő:** ősszel v. tavasszal
- **mód:** csak az 1 éves gyökerek gyűjthetők,
tisztítás, mosás, darabolás
- **szárítás:** lehetőleg napon (!) v. műszárítóban
max. 50 °C
- **beszáradási arány:** 4 : 1

***Gypsophila paniculata* – buglyos
fátyolvirág (szappangyökér)**

• **Rendszertani besorolás:**
Caryophyllaceae (szegfűfélék)

• **Származás:**
Eurázsia

• **Előfordulás:**
homoktalajok, utak mentén, töltések rézsűjén
Alföld (Bugac)!

• **Környezeti igény:**

fény- és melegigényes, közepes vízigény,
homoktalajokat kedveli,

• **Botanika:**

évelő, lágyszárú,
karógyökér (akár 2 m, sugaras szerkezetű)
40-100 cm magas, elágazó szárok,
szürkészöld, lándzsás levelek
bugavirágzat (fehér),
virágzás: jún.- júl.,
toktermés.

• **Drog:**

fehér szappangyökér (*Saponariae albae radix*)

• **Hatóanyag:**
szaponinok (10-20%)

• **Hatás:**
köptető, nyálkaoldó,

• **Felhasználás:**
légúti hurutra,
tisztítószer (szappan),
mosószerek, tisztálkodási szerek, fogkrémek
habzókéességének fokozására.

• **Gyűjtés:**

- idő: ősszel v. kora tavasszal
- mód: megfelelően nedves talajból kiásni tisztítás, hámozás, darabolás
- szárítás: napon v. műszárítóban max. 60°C,
- beszáradási arány: 3,5 : 1

Elymus repens – tarackbúza

• **Rendszertani besorolás:**

Poaceae (pázsitfűfélék)

• **Származás:**

Európa, Ázsia, É-Amerika

• **Előfordulás:**

szántók, parlagterületek – tömegesen előforduló gyom

• **Környezeti igény:**

igénytelen

• **Botanika:**

egyszikű,
évelő,
több méter hosszú, elágazó,
sárgásbarna, belül üreges
tarackok,
20-100 cm szár,
kalászvirágzat (pelyva, toklász
hegyes),
virágzás: jún.-aug.,
szemtermés.

• **Drog:**

tarackbúza gyökértörzs (*Graminis rhizoma*) Ph.Hg.VIII.

• **Hatóanyag:**

flavonoid (tricin),
nyálkaanyagok,
illóolaj,
kvasav.

• **Hatás:**

vizelethajtó, enyhén izzasztó,

• **Felhasználás:**

vizelethajtó teakeverékek,
légcsőhurutra,
gyógyszeripar - hordozóanyag.

• **Gyűjtés:**

- idő: ősszel, szántás után,
- mód: kiásott, kiszántott tarackokat összegyűjteni, tisztítani,
- szárítás: napon v. árnyékban
- beszáradási arány: 2,5 : 1